

2025. GADA 1. MARTĀ

XIII LATVIJAS SKOLU JAUNATNES DZIESMU UN DEJU SVĒTKU ILGTSPĒJAS VADLĪNIJAS

SVĒTKU NOZĪME

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki (turpmāk – Svētki) ir lielākais bērnu un jauniešu dziesmu un deju notikums Latvijā, kas norisinās kopš 1960. gada un notiek reizi piecos gados.

XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki norisināsies 2025. gada 5.–13. jūlijā un pulcēs ap 35 000 dalībnieku vecumā no 7–22 gadiem – koru un vokālo ansambļu dziedātājus, tautas un mūsdienu deju dejotājus, pūtēju orķestru un simfonisko orķestru mūziķus, folkloras kopu un tautas mūzikas ansambļu dalībniekus, akordeonistus, koklētājus, jaunos māksliniekus, aktierus – dažādu māksliniecisko kolektīvu dalībniekus no visas Latvijas, kā arī ārvalstīs dzīvojošos jauniešu kolektīvus. Svētkos paredzēti aptuveni 30 pasākumi 15 norises vietās. Aptuveni 70% Svētku dalībnieki tiks izmitināti ap 70 dažādās Rīgas izglītības un profesionālās izglītības iestādēs.

Svētki ir viens no lielākajiem starpinstitucionālās sadarbības projektiem Latvijā – to veidošanā un īstenošanā iesaistītas valsts, pašvaldību institūcijas, kā arī nevalstiskās un privātās institūcijas. Savā ziņā Svētki ir unikāls Latvijas iedzīvotāju sadarbības piemērs. Svētki ir arī laiks, kad veicināt būtiskus sabiedrības labbūtības un nozīmīgus valsts attīstības aspektus. 2025. gadā viens no stratēģiskajiem Svētku virzieniem būs ilgtspēja.

Klimata jautājumi ir ļoti svarīgi un klātesoši mūsdienās. Tā ir jauna dzīvesveida sastāvdaļa, tā ir izvēle, kādā zemē mēs vēlamies dzīvot. Mēs katrs esam atbildīgi par to, ko darām un radām, arī domājot par ilgtspēju. Svētki ir vienreizēja iespēja skaļi paust, kas mums kā tautai ir svarīgs un ko mēs vēlamies saglabāt nākamajām paaudzēm.

Šodienas bērni ir tie, kas veidos nākotnes Latviju. Šodien veidojot videi draudzīgus Svētkus, iespējams mazināt negatīvo ietekmi uz vidi, kā arī izglītēt dalībniekus, organizētājus, svētku viesus un apmeklētājus, aicinot atbalstīt ilgtspējīgās iniciatīvas svētkos un saudzēt vidi ikdienā.

ILGTSPĒJA KĀ STRATĒGISKS SVĒTKU MĒRĶIS

Svētku organizācijā ilgtspēja ir stratēģisks lēmums un viena no prioritātēm, tā ir saistīta ar katras jomas darba plānošanu un veikšanu. Svarīgi ir mērīt ietekmi uz vidi un veikt svētku labās prakses apkopojumu, monitoringu un rekomendāciju izstrādi turpmākajiem uzlabojumiem videi draudzīgu pasākumu īstenošanai.

Lieliem notikumiem un svētkiem ir liela ietekme uz vidi, bet ar gudru plānošanu negatīvo iespaidu var mazināt. Katras jomas/projekta ietvaros ir jāplāno, kā ir iespējams mazināt tā ietekmi uz vidi.

Ilgspējīga pieeja nepieciešama visos līmeņos – gan birojā, gan aizskatuvē, uz skatuves un skatītāju zonā, iesaistoties organizatoriem, sadarbības partneriem, dalībniekiem un apmeklētājiem.

Galvenais uzdevums ietekmes novērtēšanā – īstenot Svētkus, ievērojot ilgtspējas principus, domāšanu un rīcību. Tai skaitā ievērojot aprites ekonomikas principus – efektīvu un ciklisku resursu pārvaldi, ekodizainu, lietu atkārtotu izmantošanu un sašķīrotā materiāla pārstrādi.

ENERĢIJA UN RESURSI

Galvenais uzdevums: energoresursu, dzeramā un tehniskā ūdens un citu resursu patēriņa samazināšana/taupīšana. Atjaunīgo avotu elektroenerģijas lietošanas veicināšana.

TRANSPORTS

Galvenais uzdevums: optimizēt un samazināt autotransporta lietošanu, kur vien ir iespējamas alternatīvas.

ĒDINĀŠANA

Pārtika. Galvenais uzdevums: piedāvāt kvalitatīvu vietējo pārtiku ar izvēles iespējām.

- Prasības ēdinātājiem par videi draudzīgu ēdienkartes piedāvājumu un pakalpojumu.
- Samazināt dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu patēriņu.
- Izmantot vietēju, sezonālu pārtiku.
- Izvēlēties *Fair Trade jeb godīgās tirdzniecības produktus* (kafiju, tēju, cukuru). Visām pārtikas precēm ir jābūt izsekojamām līdz attiecīgajai ražošanas vietai un ražošanas partijai.

Dzeramais ūdens. Galvenais uzdevums: Nodrošināt bezmaksas dzeramā ūdens pieejamību visās norises vietās (stacionāras vai pārvietojamas ūdens uzpildes stacijas).

IEPAKOJUMS, ATKRITUMI

Galvenais uzdevums: Samazināt pārtikas atkritumu apjomu.

- Pēc iespējas nodrošināt daudzkārt lietojamus, depozīta vai pārstrādājamus traukus ēdinātājiem svētku norises vietās.
- Pēc iespējas izvairīties no vienreizlietojamiem traukiem, ēdienu iepakojumiem, dzērieniem pudelēs pasākumu laikā, organizatoriskajā procesā, aizskatuvē.
- Neapēsto ēdienu pareizi utilizēt vai dot iespēju ņemt līdzi.
- Nodrošināt atkritumu šķirošanu, tai skaitā šķirot bioloģiskos atkritumus.
- Samazināt plastmasas iepakojuma apjomus un pēc iespējas lietot pārstrādājamu un/vai pārstrādātu plastmasu.
- Izvērtēt katra iepakojuma vai lietotā materiāla nepieciešamību un alternatīvas, prioritizēt tādas plastmasas veidus, kuri iegūti no pārstrādātiem resursiem vai ir pārstrādājami, un nodrošināt šo materiālu pienācīgu šķirošanu un pārstrādi.
- Skaidras norādes par atkritumu konteineru izvietojumu un pieļaujamiem atkritumu veidiem.

MATERIĀLI

Galvenais uzdevums: Izmantot videi draudzīgus, atkārtoti lietojamus materiālus un samazināt atkritumu apjomu.

Papīrs:

- Samazināt drukāto/izdales materiālu daudzumu. Pēc iespējas izmantot digitālos materiālus / dokumentu elektroniskas versijas.
- Drukāšanai izvēlēties pārstrādātu, atbildīgi ražotu papīru (FSC) un ūdens vīdi neietekmējošu krāsu.
- Darba grupās pēc iespējas lietot notīrāmas tāfeles, nevis drukātas lapas.
- Jebkādu anketēšanu veikt ar viedierīču palīdzību.

Scenogrāfija:

- Plānot scenogrāfijas un dekoratīvos elementus modulējamus un atkārtoti izmantojamus.
- Projektiem, kas norisinās vienā norises vietā, veidot savstarpēji kombinējamu, vairākiem projektiem izmantojamu scenogrāfiju un noformējumu.
- Priekšroka dodama aprīkojuma nomai, atkārtotai lietošanai, kur tas iespējams, piešķirot scenogrāfijas elementiem "otro dzīvi".
- Ja scenogrāfija pēc pasākuma tomēr tiek utilizēta, rūpēties par atbildīgu materiālu pārstrādi.

Norise:

- Svētku noformējumā, tai skaitā gājienā, atteikties no vienreiz lietojama un nepārstrādājama materiāla (karodziņi utt.). Neizmantojot gaisā palaižamus elementus (balonus, papīra laternas) un citus vienreiz lietojamus materiālus. Kopumā izvēlēties atbildīgi iegūtus, atkārtojami izmantojamus, pilnībā pārstrādājamus vai irējamus materiālus, kur vien iespējams. Izmantot produktus, kam var būt vairāki pielietojumi.
- Apsvērt aksesuāru īres vai mantošanas iespējas (piemēram, organizēti pašvaldībās), lai mazinātu resursu patēriņu.
- Augu patēriņu Svētku rotā plānot atbildīgi. Atbildīgi izvēlēties svētku rotā iekļaujamus augus, saudzējot Latvijas aizsargājamus augus un izmantojot vietējos ziedus. Priekšroka vietējiem ziedu audzētājiem. Augu rota jāutilizē atbilstoši – tam paredzētos bioloģisko atkritumu konteineros.

Dāvanas un suvenīri

Izvērtēt noteiktu suvenīru un dāvanu nepieciešamību un to lietojuma ilguma samēru. Meklēt alternatīvus risinājumus, kas ļautu vispār izvairīties no lieka resursu patēriņa.

UZDEVUMI SVĒTKU VEIDOTĀJIEM

Svarīgi ir sākt ar sevi un iedvesmot!

Izvērtēt savas darbības un mazināt savu ietekmi uz vidi.

Rādīt piemēru citiem!

ORGANIZATORI

- Informē pasākuma dalībniekus un viesus par ietekmes uz vidi mazināšanas prioritāti Svētku organizēšanā un norisē.
- Saskaņo Svētku organizatoru un apkalpojošā personāla (apsardzes, apkopēju, medpersonāla, policijas u. tml.) pārstāvju informētību.
- Nodrošina norāžu un dažāda marķējuma skaidrību.
- Saglabā un vairo sabiedriskā transporta pieejamību un kapacitāti.
- Nodrošina mikromobilitātes infrastruktūru un novietņu organizāciju.

TIRGOTĀJI

- Pēc iespējas piedāvā depoizīta traukus.
- Pēc iespējas piedāvā Latvijā bioloģiski audzētus produktus.
- Neizmanto ilgtspēju tikai kā mārketinga rīku.
- Pēc iespējas koncentrējas uz kvalitatīviem Latvijas ražojumiem.
- Lielāku vērību piešķir kvalitātes kritērijiem un kritērijiem, kas raksturo priekšmeta ietekmi uz vidi.

DALĪBNIKĒKI

- Izvērtē savas darbības un mazina savu ietekmi uz vidi. Rāda piemēru citiem.
- Tiek aicināti nostiprināt savas zināšanas un apņēmas, piedaloties vides izglītības projektā "Mani zaļie svētki".
- Tiek aicināti taupīt/ samazināt energoresursus, tehniskā ūdens patēriņu un citus resursus mītnes vietās.
- Atbildīgi šķiro atkritumus Svētku pasākumu norises un mītnes vietās.
- Pucējoties svētkiem, piedomā, kādus sevis un drēbju kopšanas līdzekļus izmantos, priekšroku dodot ilgtspējīgiem un bioloģiskiem līdzekļiem.

APMEKLĒTĀJI

- Tiek aicināti pēc iespējas pirkt/uzrādīt digitālas ieejas biļetes.
- Tiek aicināti ierasties uz norises vietām ar sabiedrisko vai elektro transportu, velosipēdiem, skrejriteņiem vai kājām.
- Tiek aicināti ņemt līdzi tukšas dzeramā ūdens vairākkārt uzpildāmās plastmasas vai metāla pudeles ūdens uzpildīšanai norises vietās.
- Tiek aicināti atbildīgi šķirot atkritumus Svētku pasākumu norises vietās.

SADARBĪBAS PARTNERI / SPONSORI

- Savos standos, materiālos veicina un parāda izpratni par ilgtspēju no sava uzņēmuma aspekta.
- Neizmanto ilgtspēju tikai kā mārketinga rīku.
- Veicina domāt par videi draudzīgām aktivitātēm – gan no lietojuma, gan izpildījuma aspekta.
- Pēc iespējas koncentrējas uz kvalitatīviem Latvijas ražojumiem.
- Lielāku vērību piešķir kvalitātes kritērijiem un kritērijiem, kas raksturo priekšmeta ietekmi uz vidi.